

Викам: “Я, булгар, танцьорен, музика! “Я – вика – не! Тунизи – вика – ти си оттука!” И викам на Аргиров, сега и ти ке береш ядове.

(Коя година беше това?)

Шейсе и седма. А с Филип Кутев – в началото на шейсе и четвърта-пета” [М.К., с. 21-24].

В Неврокопския фолклорен ансамбъл “Яне Сандански” свирят известни зурнаджии от Гоце Делчев: Ахмед Зурнаджиев (роден в с. Дъбница), Алиш Алиев, Акиф Сарачев; и тъпанджиите Мустафа Махмуд и Ружди – Рушката [А.С., с. 37; АИФ I, №100, с. 43].

През ноември 1944 г. към читалище “Братя Миладинови” в Петрич е създаден мъжки танцов колектив. Самодейците представят *тежките петрички хора* със зурни и тъпан. Участвали са в Национални прегледи на художествената самодейност, фолклорни събори и фестивали: Копривщица, Пирин пее, Рожен, Хайдушки поляни в Сливен и др. Тук е мястото да се отбележи, че зурнаджии, които свирят години наред с различни мъжки танцови колективи се превръщат в ерудити по отношение на сценично представяния танцов репертоар. Такъв зурнаджия е Селим Демиров от с. Кавракирово, няколко десетилетия свирил с танцови групи от Петричко по събори в България и международни фолклорни фестивали в чужбина. По време на събора Пирин пее ‘2001 го намираме докато репетира стари танци от Петричко: *Русалийски танци, Ески, Ямушак* и др. Групата му съпровожда два танцови състава – от Петрич и от Кавракирово. В разговора обяснява, че не е доволен от младите танцьори, защото не играят *хората* както трябва и както са го правили старите майстори на тежките мъжки хора: “Това Кавракирово го игра. Са ке го играт и Петрич – Ески. Обаче тия не могат. Малко издишат. Яз досега им се карах. Има още две въртенета. Е, не могат да го направат. Обаче яз съм свирил на бай Илия Въртенцето. Знам как се играе. Обаче они не го знаят” [С.Д., 08/2001, с. 3].

Зурнаджийска формация, водена от майстора-зурнаджия Шеин Куртов съпровожда български участници в Световния младежки фестивал през 1968 г. “Свирили сме в зала Фестивална през 1968 г. – 20 дни сме свирили на фестивала” [АИФ I, №100, с. 42].

За мястото на зурнаджиите в сценичното претворяване на местния фолклор дава информация хореографът Андон Бърдаров, ръководител на младежки танцов състав при читалището в с. Кърналово, Петричко: “Сега аз имам и битов оркестър. Съм имал на времето от местни музиканти: гайда, кавал, тамбура, тъпан. Последно време на професионално ниво са музикантите: кларнет, два акордеона, соло китара. Зурните – ами имам си македонски танци, които зурната ми е нужна. Си я ползвам и сега за ансамбъла. Македонските танци, тежките танци – зурната. Щото тя зурната е много ефектна за наште танци... Зурната, внедриха я и в Ансамбъл Пирин. Има там точно Бойна – тоя танц го свирят със зурната. Сетне, къде тръгва Гинка, тръгва на фолклорния, битовия оркестър... Това Пиринска, На мегдана (имена на танцови постановки, включващи *китки* от популярни местни танци – б.а.) – почти съм ги обхванал сичките тука македонски в района. Фанал съм Гелемино, фанал съм Бойна, Огражданското, фанал съм Бичако вътре. И накрая съм сложил Гинка [А.Б., с. 16-17].

Освен регламентираните изяви на сцена зурнаджийско-тъпанджийски формации са активни участници в неформални, спонтанно възникнали празнични прояви по време на фолклорни събори и фестивали. След края на официалната програма по